

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshos hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kóriratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Hirdetések és kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, október 24.

Szakegyletek zsarnoksága.

Sajnálatra méltó dolog, hogy Magyarországon a munkásoknak ugynevezett szakegyletei sem mások, mint a szociáldemokrácia organumai.

Tényleg a szakegyletek egytől-egyig szociáldemokrata kézben vannak, úgy hogy az a munkás, aki a szakegyletben a szociálizmus tanai ellen felmer szólni, egyszerűen — életével játszik. Aki pedig be nem iratkozik a szakegyletbe nem kap munkát, kenyeret sehol.

Mert kalap levéve ismerem el a szociáldemokrácia előtt, hogy akarni renki kívül tud.

Akadályokkal nem törődnek, mert hiszen ők csak nyerhetnek. Erőszakosak, durvák, gorombák, nyersek, de ha egyszer valami célt kitűztek maguk elé, azt azután akarják.

Igazán felvéve fontolóra jól a dolgotti gazán akarni csak ők tudnak. És éppen azért csak még erősebb akarattal leszünk képesek a szükséges ellenerőt velük szemben érvényre emelni.

Am minálunk éppen ez hiányzik.

A szakegyletek a munkások szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítására alakult nem politikai egyesületek. Nekik tehát olyan kérdésekkel foglalkozniok se nem lehetne, se nem volna

szabad, amelyek a politika körébe tartoznak

Ha tehát valamely szakegylet ki mondja, hogy amely üzlettulajdonos a »Népszavát« nem járhatja, azt bojkottálni fogják, az ilyen szakegyletet egy pillanatra sem volna szabad megtűrni azért, mert hatáskörén túlmenő politikai agitációba bocsátkozik.

Már pedig nemcsak a borbély segédek szakegyletei, hanem más hasonló szakegyletek is hoztak ilyen és ehhez hasonló határozatokat.

Ha most valaki a szakegyletben csak száját is kimerné nyitni, hogy a szociáldemokrácia prepotenciájával szemben követelje pl. »Az igaz szó« járátását, azzal a szakegyletben úgy elbánnának, hogy bizonyára, nem olvasna több lapot.

Mire vezet ez?

Arra vezet, hogy a keresztény gondolkozású munkások, akiknek még van jogérzetük és hitük, kénytelenek külön keresztény szakegyleteket alakítani és teozizmussal járni el, mint a zsidó és pogány munkások.

Ezután megkezdődik az élet-halálharc a keresztény és nem keresztény szakegyletek között, sőt a keresztény és nem keresztény munkaadók között is. A vallási és politikai kérdéseket a műhelyekben és a korcsmákban fogják vitatni bottal, késsel, véres fejjel, folytonos sztrájkolással és nem lesz sem béke,

sem kenyér, sem munka, sem iparfejlesztés sohasem.

Vajjon ezt a visszavonást a magyar társadalom meg fogja-e birni?

Bizony nem bírja.

Csaplár Benedeket megölte egy szakegyleti agitátor. Azóta már két keresztény szociálistát öltek meg szociáldemokraták és bizonyára még sokat fognak megölni.

Ily körülmények között most már nem lehet arról vitatkozni, hogy kelle a keresztény szociálizmusból politikai szervezetet is csinálni. Ahol lehet és ahol szükség van rá, igen is azt kell belőle csinálni.

Ma még vannak munkásaink, akik szívesen szegődnek a kereszt zászlaja alá. Ha azonban a mi megmagyarázhatlan gyáváskodásunk nem engedi meg nekik, hogy a pogány és zsidó munkásokkal szemben a politikai szervezetek erős fegyverével is harcoljanak, ennek föltétlenül az lesz a következménye, hogy a magyar nemzet teljes munkásosztálya a maga egészében a szociáldemokrácia kezébe kerül.

Keresnénk majd keresztény érületű munkást, de nem fogunk találni sehol sem.

A munkás ember előtt az erő imponál. Filozofálással, katekizálással nem megyünk ott semmire. A népnek feltétlenül kenyér kell és jog. E kétfőt ép úgy követeli a keresztény szociálizmus,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szacsvay Imre utolsó levele.

Nem életrajzot írok a fiatalon, 31 éves korában kivégzett képviselőről, ezt az életrajzot a nagynevű férfi szobrának leleplezésekor avatottabb toliak fogják megírni.

Egyszerűen foglalkozom Szacsvay Imre lelki állapotával a kivégzés előtti napon, október 23-án, amelyet feltár mindnyájunk előtt ama levele, amelyet fivéréhez írt a siralomházból, a budapesti új épületből.

Ez előtt 57 évvel így ír, közvetlen a halála előtti napon:

— Kerüljétek az ingadozó sokaságot, mely fátylaszenéit s egyéb kíváncsi hiúságait majdnem azon gyönyör élvezettel rendezzi, mint amelylyel a vérpad áldozatait körülrongja.

»Meghalok — ha kell — leltem nyugodt, vétek soha sem terhelé, minden hibám az, hogy képviselői tehetségemet elébe tettem saját személyemnek.

»Isten adjon minden élőknek legnagyobb boldogságot.

»Édes apám kezeit és titeket, kedves testvéreim, ezerszer csókollak; — az utolsó óra

csendes és mély fontolgatásai közben kérlek hogy emlékezzetek rám, de ne sirassatok, a hit hasztalanságát fognátok ezzel bizonyítani, pedig Isten mindnyájunkkal szabad és még a pogány költő is azt mondja: Mors ultima linea rerum!

»Még egyszer és örökre Isten veletek és áldása mindnyájotokkal.

Utóirat: E levelet küldd el édes atyámnak is, — kegyelemért folyamodtam, — édes apámnak irtam volna, de különösen ő hozzá levelet intézni képes nem vagyok.

— Egyébiránt neki is ezt irtam volna és azt, hogy bocsásson meg, mert én nem, hogy őt, de soha senkit csak gondolatban sem akartam megbántani. Holnap már édes anyámnál leszek, — ő nála, ki engem az életben legjobban szeretett.

Ennyi a levél tartalma.

A levél bevezető soraiban megnyilatkozni látjuk a halálra ítélt férfi visszatekintését megtutott pályájára.

Egyetlen műve, egy röpirat, maradt reánk »Népkivánatok« című, melyet így ír alá: »Közli ifj. Szacsvay Imre.«

Itj. Szacsvay Imrének azért nevezi magát, mert nagybátyja a piski csatában hősi halált

halt Szacsvay Imre, a huszár őrmesterből honvédszázadosá emelkedett régi katona, még akkor élt.

Ebben a röpiratban a jogok és kötelességek örök igazságának kutfejeért lelkesedik.

Az ingadozó sokaságot abban az időben Nagyváradon találta.

Az ingadozó sokaság, mely az ő kis könyvének tartalmaért is, rajongott az ifjuért, 1848 évi június 24-én választotta meg őt országgyűlési képviselőjének s ha mégis mintegy vádat hangoztat az őt körülrajongó sokaság ellen, ez inkább arra vonatkozik, hogy őt eszméi, munkálkodása, nemes törekvései a hóhér kezébe juttatták.

Az ingadozó sokaság elleni vád tulajdonképpen költői gondolat, melylyel eltakarja fiatal, ép lelke feljajdulását kora végzete miatt, az agynak, a testnek felkiáltása és tiltakozása a durva erőszak ellen.

— Meghalok ha kell, leltem nyugodt — mondja tovább — vétek soha nem terhelé, minden hibám az, hogy képviselői tehetségemet elébe tettem saját személyemnek.

A haló ifjunak pályája tulajdonképpen Debrecenben kezdődött. Ellensége volt a térszabályoknak! — mondja Horváth Mihály.

Eigner Ede és Társa

különlegességek áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Kobrak ipők

egyedüli raktára!

Nagy v zték női- férfi- és gyermek cipők-

ban a legelegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752. **Szabottárak!**

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

mint a pogány és zsidó szociáldemokrácia.

Hogy kenyérhez és joghoz jusson a nép, társadalmi és politikai erőkre és szervezetekre van szüksége. Ha a kereszténység ezt neki nem adja, átmege azokhoz, akik tudnak ígérni, izgatni, szervezni és ami fő, nagy terrorizmust kifejteni.

A szakegyleteket tehát ki kell venni a szociáldemokrácia kezéből, de ha ez már nem lehet, bele kell menni a harcba a keresztény szakegyletek megalkotásával.

Mert még mindig kisebb rossz a nemzetre, ha a kétféle szakegyletek civakodnak, mintha az egész munkásosztály szociáldemokrata lesz. Egy általános sztrájk Magyarország hitelét és jólétét évtizedekre tenné tönkre. És hiába vannak ott az agyuk és a szuronyok. A szociálistává lett nemzet fiait sohasem fognak atyjukra löni, hanem — másokra.

És ezen mások mi leszünk, akiknek szemel előtt egy véres forradalom szerveződik anélkül, hogy még csak érdekelne is bennünket, hogy azt a kérges kezű tömeget mi mozgatja.

Tanuljunk a szociáldemokratáktól — akarni.

Gedeon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 24.

Elnök: Jusih Gyula. Bemutatja a főrendiház átiratát, mely a Rákóczi törvényjavaslatot a képviselőház által beterjesztett formában egyhangulag elfogadta.

Barabás Béla az V-ik bíráló bizottság tagja leteszi az esküt.

Következett az interpellációs könyvek felolvasása. Az interpellációkra, elnök javaslatára délután 1 órakor térnek át.

Szacsvay Imre Debrecenben egyike volt a radikális párt vezéreinek s vezérszónokainak. Amikor 1849. ápril 13-án Kossuth Lajos a függetlenségi nyilatkozatot szükséges voltát a képviselőház zárt ülésében felvetette, az egyik jegyző, Szacsvay Imre, a legmelegebben pártolta azt, hangoztatta, hogy az olmtúzi mártius 4-iki és 6-iki császári nyilatkozatokra meg kell adni a csattanós választ.

A függetlenségi nyilatkozatot Kossuth Lajos 1849. ápril 14-én indítványozta a képviselőházban; a függetlenségi nyilatkozat szerkesztésére kiküldött bizottság tagjai voltak:

Kossuth Lajos, az indítványozó, Szacsvay Imre és Gorove István jegyzők a képviselőház részéről.

Horváth Mihály csanádi püspök, Hunkár Antal főispán.

A függetlenségi nyilatkozatot 1849. ápril 19-én olvasta fel Szacsvay Imre a képviselőházban és még azon a napon a felsőház is elfogadta, — aláírták: b. Perényi Zsigmond, a főrendiház másod elnöke, Almácssy Pál a képviselőház alelnöke, Szacsvay Imre jegyző.

Csitary Béla: Tegnap délutáni beszédének egyes részleteit magyarázza helyre.

Nemzetiségi felszólalás.

Hodssa Milán: Nem volt szándéka az iparfejlesztésről szóló törvényjavaslathoz hozzászólni, de Sztéryni államtitkár tegnapi kirohanása miatt fel kell szólalnia. (Zajos ellentmondások.)

Ők, mint nemzetiségiek kívánják az ipar és kereskedelem fejlesztését, már csak azért is, hogy a kivándorlást megakadályozzák és ne legyen többé »hazátlan bitang« az országban. Nekünk az ipart mesterséges uton kell fejleszteni, mert Magyarországon az ipar még nagyon kezdetleges állapotban van. Ő helyesnek tartja Kossuth javaslatát. (Élénken éljenik Kossuthot, aki Sztérynyivel tárgyal.) De jöhet más reakciós miniszter, aki másféle intézkedéseket fog hozni, ami az országra káros hatással lesz. Az iparfejlesztésnek legtöbb kelleke a munkások anyagi helyzetének javítása. Hiába készül bármilyen üdvös törvény, a szocializmus lerombol minden intézményt.

A munkások helyzetén javítson a kormány, alkosson törvényeket a munkabér és munkaidőre. Ezt a most tárgyalt törvényt nem tartja helyesnek. Meg van győződve, hogy a függetlenségi képviselők között is sokan vannak, akiknek nem tetszik a törvényjavaslat, de nem mernek felszólalni. (Zajos ellentmondások.)

Sztéryni tegnapi beszédéből azt látja, hogy ő a törvényjavaslatot nem állami szempontból fogja fel, csak pártérdekből. Ők nemzetiségiek, azonban nemzeti szempontból bírálják, mert a nemzet fiainak érzik magukat.

Felkiáltások: De milyen hazafiak!

Hodssa Milán: Vádolja a képviselőket hogy jobban szeretik az erdőpanamákat, mint, az ipartörvényt. (Nagy zaj.)

Elnök: Rendreutasítja Hodssa Milánt ezen kijelentésért és figyelmezteti, ha még egy ilyen kijelentést tesz, megvonja tőle a szót.

Hodssa Milán: Szenvedélyes hangon bírálgatja az ipartörvény helytelenségét, melyet nem fogad el.

Lászar Pál: A törvényjavaslat egyes pontjait méltatja. Az iparvédelemről szólva felemlíti, hogy Frigyes főherceg ausztriai birtokát nagy áron el akarta adni egy németországi vállalatnak, de az uralkodó nem egyezett bele,

mert nem akarta, hogy az a nagy birtok idegen állam tulajdonába menjen át. Magyarországnak is kötelessége megmenteni a magyar birtokokat, melyek idegen kézre kerülnek. A kormánynak van elég hatalma ezt megvédeni.

A magyar bányamunkások jobb fizetéséért sűrgeti. 5000 munkás hiányzik a bányákban, mert a munkások mind külföldre mennek, a hol jobban fizetik őket. Az állam fontos érdekének tartja a munkások fizetésrendezését, hogy a kivándorlást megakadályozza. Kimutatja, hogy az 5 legnagyobb közénbánya vállalat 8 százalékot fizet ki a bevételből. Kívánja a kisipar megvédését a nagyiparral szemben. Végül a javaslatot el fogadja.

Musitceky Döme szerb nemzetiségi: Az önálló vámterületet elsősorban politikai szempontból tartja fontosnak, aztán közgazdaságilag. Az Ausztriától való közgazdasági különválást rendkívül fontosnak tartja, mert ez a különválás meg fogja hozni az Ausztriától való különválást katonai szempontból is. Az önálló vámterület hozza meg az önálló magyar hadsereget! (Éljenek.) Sűrgeti az önálló vámterület mielőbbi törvénybe iktatását. Aztán a honi ipar fejlesztését fejtegeti tört magyarsággal, de erős magyar szellemben.

Végül kijelenti, amíg az önálló vámterület törvény beiktatására nem lát biztosítékot, a jelenlegi napirenden levő törvényjavaslatot nem fogadja el.

A székelykérdés.

Zachariás János: Helyes nemzeti politikának tartja a napokban tartott beszédében mondotakat, hogy a székely maradjon székelyföldön.

Héderváry Lehel: Ez lokál politika!

Zachariás János: A székelyek letelepítése nem lokálpolitika, hanem országos ügy a magyarság ügye.

Felkiáltások: Haza beszél!

Zachariás János: Minden székely megtartására szükség van, mert a románok terjeszkedése idézi elő a kivándorlást. Veszedelm a székelyek kitelepítése, ami abból is látható, hogy a székely vármegyék elnéptelenednek. A kormány tehát létesítsen Erdélyben iparvállalatot, annál is inkább, mert a székely föld mindennel el van látva ami az ipar előállítására szükséges. A románok elhódítottak minden teret, ami eddig a székelyeké volt. A székelyeket ígéretekkel elcsalják a székely földről

Hogyha a függetlenségi nyilatkozatot komolyan boncolgatjuk, három egyén működése tükröződik benne.

Kossuth Lajos az ő munkáiban mindig csak általános, nagy eszmékkel foglalkozik, a történelmet minden irányban figyelmen kívül hagyja.

A nagy eszmék ragyogása Kossuth Lajosé, — a történelmi csoportosítás Horváth Mihályé, — a műnek alakba öntése s az ugynevezett prózai rész Szacsvay Imréé.

A hadbírótság előtt is nyugodtan, de határozottan kijelentette, hogy a függetlenségi nyilatkozatot ő szerkesztette.

Akkor már Kossuth Lajos az ország hátrán tul volt, Horváth Mihályt, aki az országban bujdokolt, védte papi minősége és állása* b. Perényi Zsigmond már fogva volt és együtt ítélték el Szacsvay Imrével, nem volt tehát mellékoka a halálra ítélt Szacsvaynak, az igaz-

* Az önkényuralom azt sem respektálta.

Szerk.

ság megnyilatkozásán kívül, hogy miért vegye magára, a nyilatkozat teljes ódiáját.

Amikor atyjáról, testvéreiről és anyjáról megemlékezik, leveléből már mintegy a túlvilágról int vissza szeretettel, lemondással, megnyugvással s a hitben találja meg a vigaszt, ami egész lelkét betölti.

— »Kegyelemért folyamodtam — írja az utóiratban, mintegy szegyenkezve, de csak azért, hogy atyját vigasztalja, de legvégül kijelenti e szavakban:

— »Holnap már édes anyámnál leszek, — ő nála, ki engem az életben legjobban szeretett.

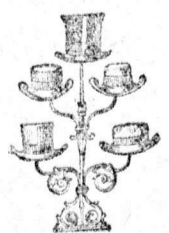
Kijelenti, hogy kegyelmet nem vár, nincs kitől s már előzőleg kijelenti, hogy »coha senkit csak gondolatban sem akart megbántani.«

A képviselőház hatalmas tollu jegyzője a világosi fegyverletétel után Bihar megyébe, Arpád községbe rokonához Olay József uradalmi tiszthez, aki gróf Csáky Károlyné erdőmestere volt, menekült.

PAFF KÁLMÁN

ajánl m gbizható minőségű kalap különlegességeket izléses új formákban

Szigoruan szabott árak mellett.

és elnéptelenítik a vidéket. A szubvencionális rendet nem tartja helyesnek. A kormánynak sürgős intézkedéseit kéri a székely vidékeken való gyári és ipari telepek létesítésére. Teszi ezt közjogi és gazdasági szempontból. Ezzel ellenkezésben áll a szubvencionálnak személyek között való szétosztása.

A szubvenció befolyásolja az egyén politikai függetlenségét, mindazon által a kormány iránti bizalomból a javaslatot elfogadja. Az európai világversenyben való részvétellel szükségessé teszi az államtámogatást s így ő egyéni szempontjait is háttérbe szorítván jobb hián magáévá teszi. A javaslatot elfogadja.

A szavazás.

Több szónok nem lévén. Elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház az iparfejlesztésről szóló törvényjavaslatot általánosságban... A Ház tulnyomó része a törvényjavaslatot elfogadja.

Következett a törvényjavaslat részletes tárgyalása. Jegyző felolvassa pontonként a törvényjavaslatot.

A részletes tárgyalás.

Következik a részletes tárgyalás. Az első szakasznál Nagy Emil kisebb módosításokat kíván.

Csernoch János a »magyar korona« szóhoz kéri odatenni a »szent« szót.

Kossuth a kormány nevében hozzájárul. (Taps.) A napirend megállapítása után áttér a Ház az

interpellációkra.

Samassa János: A kóbor oláh cigányok gyilkolva, csatangolva járnak az országban. Interpellációt intéz a belügy és igazságügyi miniszterhez a végleges rendezést sürgetve.

Az elnöki széklet Návay foglalja el.

Nagy György: A székelyföldi tagosítás és arányosítás rendezése ügyében interpellálja Polányit.

Polónyi legsürgősebb feladatának tekinti a bajok orvoslását.

Kmetty Károly interpellációjában kéri a kormányt, szándékozik-e szigorú intézkedéseket tenni a szerencsejáték, osztályorszájáték, lóversenyfogadások eltörlésére.

Elnök kiadatik az illető minisztereknek.

Ballagi Aladár a 45-ös választmány eltörlése ellen, Markos Gyula az alldeutsch verband ellen, Skicsák Ferenc az árvamegyei vissza-

A kezeimnél levő okmányok határozottan bizonyítják, hogy nem rejtőzött, sőt mind a házi ur vendégeivel mind pedig a hozzá látogatába jött vendégekkel nyíltan társalgott:

— Találkoztak a vendégek közül olyan részvevő barátok is kik tanácsolták, hogy rejtene el magát, de ő ezt tenni nem akarta, állítván, hogy ő neki nincs olyan terhes faktuma, amiért halálra ítélni lehetne, azért ő bevárja, bármi történjék vele, — írja Szulovinyi Sándor tiszttartó.

Benyovszky Vince, az uradalom igazgatója azt állítja, hogy mikor ő Szacsavay Imrét a menekülésre felkérte, azt a választ kapta, hogy miután ő csupán visszas körülmények miatt nem érvényesíthetett elv iránti küzdelemnél maradt kisebbségben s így semmi törvényesen beszámítható bűne nincsen, Arpádon is nem mint menekülő, hanem csak a vívott nehéz tusa után pihenésképpen tartózkodik s rövid idő múlva bement Váradra édes atyjához, — majd később, újabb sürgetésre azt válaszolta, hogy ő senkit fel nem akasztatott, senkit ki nem raboltatott, csupán egy elötte magasztosnak s a házára nézve üdvösnek látszott elv kérdésénél maradt kisebbségben, nekie tehát mellőztetésén kívül más bántalma nem lehet, erre pedig teljesen el van készülve.

Nem ismerte ama nagy szót:

— Vae victis!

Dus László.

élések ügyében, Sándor Pál a fővárosi törvény revízióját sürgeti és ez ügyben interpellál.

Andrássy: Rövid idő alatt rendezzi, a vilárilizmust eltörlő. Válaszát a Ház tudomásul veszi.

Lengyel Zoltán: Szemere Armin sérelmei ügyében kéri a belügyminisztert, hajlandó-e elégtételt szerezni; továbbá kéri a kereskedelmi minisztert, akadályozza meg, nehogy a Rákóczi-ünnep alatt villamos vasúti sztrájk legyen a fővárosban.

Kossuth mindenesetre azon lesz, hogy a jogos kívánságok kielégíttessenek.

Elnök az ülést bezárja három óra husz perckor.

Minisztertanács. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, tegnap délelőtt a képviselőház miniszteri szobájában minisztertanács volt, melyen a Bécsben időző Zichy Aladár grófnon kívül az összes miniszterek résztvettek. A minisztertanácsnak tárgya volt a villamos vasúti alkalmazottak mozgalma.

A költségvetés a pénzügyi bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága holnap délután 5 órakor kezdi meg az 1907. évi állami költségvetés tárgyalását. A bizottság tanácskozása tárgyává először a kisebb tárcák költségvetését teszi.

Rákóczi-ünnepélyek.

A nagy hősök hamvai már utra keltek. Konstantinápolyból elindult a Kelet nevű hajó mely az öt koporsót hozza. Még csak két nap és az ország fővárosa fogja keblére ölelni azokat. Az országban már készülődnek a küldöttségek. Szeged városának képviselői már lent vannak és várják a hősök megérkezését.

Holnapután indulnak el Nagyváradról a megyei és városi küldöttek. A megye részéről mint már jeleztük 12 bizottsági tag és Nagyvárad városa részéről öt.

Nagyvárad képviselői lesznek a budapesti ünnepélyen:

Rimler Károly polgármester vezetésével Mezey Mihály, dr. Pácz Sándor, Szokoly Tamás és dr. Halász Lajos.

A kassai küldöttek lesznek:

Rimler Károly, Szokoly Tamás és Pácz Sándor.

A nagyvárad köz. polgári leányiskola Rákóczi emlékünnepéje.

Már megemlékeztünk róla, hogy a községi polgári leányiskola is meg fogja ünnepelni Rákóczi hamvainak hazaszállítását.

Az ünnepély műsora a következő:

1. Himnusz. Eneklí a dalkör.
2. II. Rákóczi Ferenc élete. Irta és előadja Lakatos Klára IV. o. t.
3. Jaj régi szép magyar nép... Régi kurucdal. Eneklí a dalkör.
4. Rákóczi Ferenc Rodoston. Váradí Antalól. Szavalja Sarkadi Klára IV. o. t.
5. Nagy májtényi sikon... Rákócziért a hazáért... Beleznaytól. Eneklí a dalkör.
6. Nagy Rákóczi Ferenc, Herceg Ferenc-től. Előadja Sulyok Gizella III. o. t.
7. Te vagy a legény... Régi kurucdal. Lóra kuruc, lóra... Endrődy—Beleznay. Eneklí a dalkör.
8. Rákóczi bucsuja. Népballada. Szavalja Szilágyi Erzsébet III. o. t.
9. Rákóczi visszatérése. Előadja Beleznay Annus II. o. t.
10. Mit busulsz... régi kurucdal. Előadja a dalkör.
11. Rákóczi a határon. Endrődi Sándor-tól. Szavalja Debreczeni Margit I. o. t.
12. Rákóczi induló. Eneklí a dalkör.

*
A legényegyletben. A nagyváradí Katholikus Legényegylet és Keresztény kereskedő ifjak

egyesülete által II. Rákóczi Ferenc és kibujdosott társai hamvainak, jó magyar hazánk földére való hazaszállításának alkalmából együttesen rendezett hazafias ünnepélynek műsora a következő:

1. Megnyitó beszéd, tartja: Mellau István, igazgató.
2. Bujdosók dala. Solo quartet. Éneklí: Karkusz Sándor, Galló János, Kauczil István, Papp Ferencz.
3. Rákóczi, Veszely-től. Szavalja: Kádár János.
4. Ünnepi beszéd, tartja: Popity János, hirlapíró.
5. Kuruc nóták. Hegedün játsza Dániel Lajos, zongorán kíséri Dániel Laczika.
6. Rákóczié, Arany Jánostól. Szavalja: Tunyoghy Béla.
7. Rákóczi Rodostóban. Melodráma. Szavalja: Csike Béla, zongorán kíséri Dániel Lajos.
8. »Szegény legénynek olcsó a vére«. Kuruc dal. Éneklí a legényegylet férfi kara, Huszár László karnagy vezetése mellett.

Az ünnepély a Katholikus Legényegylet helyiségében (Teleky-u. 13.) lesz megtartva tolyó október hó 28-án, vasárnap délután fél 5 órakor.

B-Ujfalu Rákóczi-ünnepéje.

Berettyó-Ujfalu e hó 27-én tartja meg Rákóczi-ünnepélyét a következő műsorról:

1. Délelőtt 8 órakor ünnepélyes isteni tisztelet a róm kath. templomban.
2. Délelőtt 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet az ev. ref. templomban.
3. Délelőtt 11 órakor a községi képviselőtestület díszgyűlése a városháza nagytermében.
- Délután 3 órakor a ref. templom melletti téren:
 1. Rákóczi emlékezete. Előadja Fekete Gyula zenekara.
 2. Megnyitó beszéd. Tartja H. Pozsár István községi főbíró.
 3. Rákóczi álma. Alkalmi költemény. Irta s zenekísérettel mellett előadja Tripsó Sándor.
 4. Ünnepi beszéd. Tartja dr. Orley György.
 5. Szavaltat. Előadja Fernbach Dezső. Szózat. Eneklí az ünneplő közönség. Berettyóújfalu, 1906. október 16.

A községi képviselőtestület.

Az országból a következőket vettük újabban.

A kormány koszorúi.

A magyar királyi kormány koszorúját, — mint értesülünk, — Rákóczi koporsójára Kossuth Ferenc, Tököly koporsójára Apponyi Albert gróf, Bercsényi Miklós és többi társai koporsóira pedig Polónyi Géza teszi le.

Rákóczi ünnepélye Székesfehérvárott

A székesfehérvári Rákóczi ünnepélyeket az ottani Belvárosi Katholikus Kör fogja rendezni. Az ünnepély programja igen fényes. A poraiban hazatérő fejedelemtől Göröcsöni Dénes budapesti főreáliskolai tanár mond ünnepi beszédet.

Az Emke Rákócziért.

Az Emke kimondotta, hogy »II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona alapítvány« címen egy 20.000 koronás alapot létesít, melynek kamatai örök időkre ezen a néven fognak kiosztatni a szegény iskolás gyermekek közt tan- és jutalomkönyvekben és tanszerekben. A szép alapítvány létrehozataláról aként történik gondoskodás, hogy ezen a címen elfogadtatnak az egyesület által adományok is s azonkívül a nem alapítványoszerű bevételekből történik tökéltetés a cél javára. Ilyképen a szükséges összeg rövid idő alatt együtt lesz s a töke megkezdí a nagy neveket ily alakban hirdető magasztos hivatásat.

A csendőrök Kassán.

A Rákócziünnepségek alkalmából Kassán a rend fenntartására és diszszolgálat teljesítésére 1400 csendőrt összpontosítanak. Székestehérvárról az összpontosításon mintegy 154 csendőr jelenik meg. A tisztikarból kirendeltettek: Bánay Albert százados, Dombay Sándor, Menkina János, Wittnyédy József főhadnagyok, Stolzenberg Vilmos hadnagy, Szmazsenka Ernő hadapródtiszttheyettes.

A szegedi csendőrkerületből Szegedre 200 főnyi csapatot rendeltek be, amely az ottani fogadtatás rendjét fogja fenntartani. Szűcs csendőr-alezredes Orsováról kíséri fogja a vonatot Szegedig s onnan fel Kassára.

Szerbia Rákócziért.

A kis Szerbia kormánya is kifejezi kegyeletét Rákóczi iránt, mikor Orsovánál magyar földet érnek hamvai. Az orsovai ünnepély alkalmából négy ágyúteget helyezett el a szemben levő szerb fővárosban és az átvétel ünnepélyes aktusakor diszlövéseket tétet még pedig éles töltéssel.

UJDONSÁGOK.

Installáció a káptalanbar.

Szent László káptalanának ünnepnapja lesz ma. Csaknem két esztendeje már, hogy nem volt teljes a káptalan: sűrű egymásutánban ragadta el tagjait a halál s ha neveztek is ki újat az elhunyt helyébe, újabb rés támadt soraiban.

Ma iktatják be stallumaikba a nemrég kinevezett két új kanonokot Gróh Ferenc eddig gyulai plébánost, ki egyuttal káptalanprépost és debreceni plébános lesz és dr. Lányi József praelátus, lekéri apátot, a trónörökös volt udvari papját, kit a napokban ünnemi püspökké nevezett ki a király. Ezzel be lesz töltve ugy Nogely (illetve Dencs), mint Wolaska ököje is. Be lesz töltve fokozatos előléptetés útján az ugyancsak megüresedett főesperesség is, Belopototzky Kálmán v. b. t. t. tábori püspököt a békési, Felser Antal felszentelt püspököt a középszolnoki főesperessé be fogják beiktatni.

A beiktatás alkalmából Gróh Ferenc már tegnap reggel, dr. Lányi József pedig a déli egy órai vonattal Nagyváradra érkezett és mint megyés püspökünk vendége a rezidenciába szállott.

Az installáció a 9 órai mise után veszi kezdetét.

Az installáció iránt nagy érdeklődéssel viseltetnek a debreceniek, kik két küldöttséget menesztettek ez alkalomból Nagyváradra. A róm. kath. hitközség és iskolaszék képviselőiben jelen lesznek ez alkalomból: Molnár K. Rezső therézianumi igazgató, dr. Irinyi István, egyházi ügyész és jegyző, dr. Jászay Rezső, kegyesrendi házfőnök, igazgató, Lestyán Adorján kir. közjegyző, Baróthy Béla, Jósa Vince, dr. K. Szalay Béla, dr. Derekassy István és Nagy Sándor.

A tévedés áldozata.

Egy könnyelmű figyelmetlenségnek lett csaknem áldozatává egy család. A júliusi fősorozások alkalmával Székelyhidon egy olyan egyént soroztak be, aki még csak most kerülne sor alá. Az egész ügyről a következőkben számolunk be. Székelyhidon júliusban volt megtartva a fő sorozás. A sorozásra egy Nagy József nevű

1887 évben született tehát rendes hadköteles behívóját egy 1885 évben született Nagy Józsefnek kézbesített a jegyző, aki fegyelmi uton el is lett bocsájtva. Hiába volt minden tiltakozása a 85-ös Nagynak, az előljáróság a sorozás napján előállította a sorozó bizottság elé. A bizottság alkalmasnak is találta az ifjút és bevette kostonának.

Nagynak azonnal be kellett vonulni. A másik Nagy pedig élvezte az arany szabadságot. E tévedésről csak most vett tudomást a hatóság. Most ugyanis a besorozott Nagy édes anyja kérelemmel járult a főszolgabíróhoz, hogy ügyét vizsgálják felül és a fiát bocsássák szabadon. A kérelmező anya a községi bizonyítvány szerint munkaképtelen nyomorék és ilyen állapotában az ő kenyér keresetére van utalva 19 éves szintén nyomorék és gyöngye elméjű fia is. Eddig a besorozott fia tartotta fenn a családot és így biztosítva volt létük, most a tévedés megfosztotta őket kenyérkeresetüktől. Azért nyújtott be kérelmet az any, hogy fiát bocsássák szabadon. A kérelmet a székelyhídi főszolgabíró tegnap terjesztette be az alispánhoz megfelelő további intézkedés végett.

Ugyancsak egy hasonló tévedésről tesz jelentést a margitai főszolgabíró. 1873-ban született Gergely János 1905 május 1-én meghalt és ez nem lett a sorozó bizottságnak tudomására hozva s így tovább is mint hadköteles szerepelt. A július 13-án Margitán megtartott fősorozás alkalmával mikor Gergely Jánost szólították a mértékhez egy 1885 évben született Gergely János lépett elő és így mint II korosztálybeli hadköteles szerepet, holott még csak most kellene először sor alá állania. E tévedést a margitai főszolgabíró észre vette és tegnap jelentést tett róla az alispánnak.

* Az adóügyi tanácsos helyettese.

Lukács Ödön adóügyi tanácsos betegsége folytán a polgármester az adóügyi tanácsosi teendőket vezetésével dr. Istvánffy Istvánt bízta meg.

* Jegyzőválasztás az iskolaszékben.

Ma délután tölti be Nagyvárad város iskolaszéke a Horváth István lemondása folytán megüresedett iskolaszéki jegyzői állást. A meghirdetett pályázatra 10 kérvény érkezett be; köztük Várady István közs. isk. tanítóé, ki már 6 év óta elismerésre méltó eredménnyel működik közs. iskoláinknál. Váradyt, — aki lapunknak is munkatársa — eleven tolla a többi pályázóknál előnyösebben ajánlja a jegyzői székbe; vele szerencsés választást csinálhat az iskolaszék. A többi pályázók közül erős pártja van H. Fekete Péter kassai tanítónak.

* A hercegprimás a tüdőbetegek egy virágszáláért. Vaszary Kólos hercegprimás pásztorlevelet adott ki, amelyben a szegénysorsu tüdőbetegek ügyét ajánlja az ő nagy emberszerető szívével hívei alamizsnáskodásába. Az istenfélő Jobot idézve a következőket mondja: Könyörüljete rajtam, könyörüljete rajtam, legalább csak ti barátaim. Ha a sírok elkészítése idején minden koszoruból csak egy virágszálát, ha minden sírról csak egy mécsét vonnak el a hivek, mily hathatós segítséget nyújtanak már ezáltal is a tüdővészszel küzdő szegény betegeknek. Azért követve megyés püspökünk dr. Szmrecsányi Pál kezdeményező példaadását megengedi, hogy minden-vasárnapon a József kir. herceg Szanatórium Egyesület népszanatóriumi alapjára egyházmegyéje valamennyi hétszáz templomában gyűlés rendeztessék és elrendeli, hogy a hivek által felajánlott összegek a főegyházmegyei irodába küldessenek. Az egyesület a tüdőbetegség for-

zalmas pusztítását föltáró gyászlapokat küld szét, melyet minden család megkap. Minden laphoz postatakarékpénztári vagy postautalványt mellékel, hogy az egy virágszál váltságdíját a közönség minél kevesebb fáradsággal küldhesse illetékes helyére. Ezeket a kéréseket minden család vagy megkapta, vagy meg fogja kapni s esdve kéri az egyesületet a jó szíveket, hogy ne dobják azokat félre, hanem az emberszeretet diadalára valóban százazrek ajánlják föl a maguk egy virágszála váltságdíját a tüdőbetegek gyógyítóalapjánál.

* Szacs vay emléke. Méltó kegyelettel ünnepelte meg Szacs vay Imre vértanu, vértanui halálának 57-ik évfordulóját a nevével nevezett asztaltársaság. Nagyvárad város sok hazafias polgára és honleánya részvételével, tegnap, október 24-én, d. e. 9 órakor volt a vértanu leikiüdvéért tartott gyász isteni tisztelet a Szent László-templomban, melynek hajójában volt felállítva a díszes ravatal, babérfák és délszaki növényekkel és égő gyertyákkal körülvéve, elől a vértanu jól sikerült arcképevel. Körülötte állottak sorfalat az asztaltársaság által felruházott szegény gyermekek. A gyászlepellet bevont padokban foglaltak helyet az asztaltársaság tagjai és a város előkelőségei. A misét dr. Vucskics Gyula esperes-plébános vezegte Mellan István hittanár és dr. Pataky Arnold káplán segédietével. Mise alatt a kántor szép egyházi és hazafias énekeket adott elő s végül a Hymnust, melyet felállva, áhítattal énekeltek az egész közönség. A megye és város részéről ott voltak: Glatz Antal főispán, Szokoly Tamás és dr. Halász Lajos orsz. képviselők. Rimler Károly polgármester, Zboray Gyula és Nagy János az asztaltársaság társelnökei, továbbá az asztaltársaság tagjai és a függetlenségi párt és kör részéről: Dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Andriska Károly, Barabás Szilveszter, Beckay Lajos, Borbély Márton, Bondár Ferenc, ifj. Joó Ferenc, Katona Mihály, Kezdődy Géza, Kezdődy Gyula, Király Zsigmond, Kiss Dávid, Keller József, Lukács István, Mokry János, Pelley Sándor, Stettner András, Szegedy Imre, Szabó Imre, Ujlaky István, Ujváry Vilmos, Winkler Adolf, A 1848-49 honvédek számos tagja Amant Béla elnökkel, Almosdy János, Petrus József, stb. és igen sok honleány, köztük a Szacs vay Imre asztaltársaság tagjainak nejei. Itt e helyen dicserettel kell hogy megemlékezzünk Germán Károly temetkezési intézet tulajdonosról, a tulajánokkal díszített koporsó és díszes ravatal felállításáért és ifj. Felinek Ferenc műkertésznek a szép babérfák és délszaki növényekért, melyek még színesebbé tették a szép ravatalt. Végül a Szacs vay Imre asztaltársaságról, mely fennállása óta már harmad izben rendezett ily kegyeletes gyász és emlékünnepelet a vértanu emlékének. Este pedig a Bazar vendéglőben levő helyiségben alkalmi ünnepi összejövetelt tartott az asztaltársaság, melyen igen sokan vettek részt, nemcsak az asztaltársaság tagjai, hanem a város polgárai közül is számosan és igen sok honleány. Az estélyen számos pohárköszöntő hangzott el.

* A villamosok kérelme. Nem a vasutasok, hanem a villamos telep tisztviselői járultak kérelemmel a városi tanácshoz, hogy őket is felvegyék a nyugdíjogosultak közé. Belányi Imre, Küzdő Kálmán, Szűcs Béla, Farhas József és Szabó Károly nyújtották be kéréseiket a városhoz ez ügyben. Ugyancsak ily irányu kérelmet nyújtottak be Kovács Károly és Tolmács István iskolaszolgák is. A kérelmeket a meglévő nyugdíj szabályrendelettel együtt a jogügyi bizottságnak adták ki,

hogy megfelelő szabályrendeletet dolgozzon ki arra nézve, hogy a kérelmezők is fel legyenek véve a nyugdíjogosultak közé.

* **A gázgyár és a járdák.** A főmérnök jelentést tett a városi tanácsnak, hogy a gázgyár a fő-utcai járdát engedély nélkül megbontotta, hogy a lerakott csöveket felszedhesse. E jelentésre tegnap a városi tanács utasította a rendőrséget, hogy mivel a gázgyárral kötött szerződés 1903-ban lejárt, az abban biztosított kedvezményeket a gyár elvesztette, az utcák járdáinak felbontását akadályozza meg. A gázgyár köteles minden esetben bejelenteni azt, hogy hol akarja felszedetni a lerakott csöveket, illetve hol akarja az utcai járdát felbontatni. Ha a gyár ilyen engedélyt nem tud felmutatni és a járda felbontását megkísérelti a rendőrség köteles még karhatalommal is a munkásokat e működésükben megakadályozni.

* **Perényi Zsigmond báró szobrának leleplezése.** Nagyszőlősről táviratozzák nekünk: Ma délelőtt 10 órakor leplezték le Perényi Zsigmond báró szobrát, melyet Ugocsa megye hazafias közönsége emelt egykori főispánjának, aki a szabadságharc leveretése után vértanúhalált szenvedett. A szomszédos Ung-, Bereg- és Máramaros vármegyék is képviseltették magukat az ünnepen, melyen a képviselőház részéről Nyegre László, Hentaller Lajos, Horváth Gyula, Bródy Ernő és Fogarassy Zsigmond jelentek meg. Az alkotmánypárt nevében Nyegre László, a függetlenségi párt nevében pedig Horváth Gyula helyeztek koszorút a szobor talapzatára. Ifj. Ugron Gábor ugocsi főispán a megyei tisztikar élén vett rész az ünnepélyen.

* **Ifj. Móró Pál temetése.** Ma délután 3 órakor temetik dr. Móró Pál táblabíró szomorú végre jutott fiát. A gyászszertől tegnap kaptuk meg a gyászoló család által kibocsátott következő gyászlevelet:

Dr. Móró Pál és neje Langer Mária mint szülők, Móró Ilonka, Mariska, Margit, Miklós és Erzsébet mint testvérek úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják szeretett gyermekök és testvéröknöknek ifj. Móró Pálnak 1906. évi október hó 23-án életének 19-ik évében bekövetkezett elhunytát. Az elköltözött drága halott földi tetemei 1906. évi október hó 25-én d. u. 3 órakor fognak a vízvezeték-utcai 8. szám alatti gyászházból az ev. ref. egyház szertartása mellett az olasz-í temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1906. október 23. Legyen áldott emlékezete.

* **Uj villamos megállóhely.** Teleki utcán az első felében jelenleg nem áll meg a villamos. Az első megállóhely a Szent László tere van, a második már az utca közepe táján a református templom mellett. Ez az utca első felében lakókra kissé kényelmetlen volt és azért kérelemmel járultak a városi tanácshoz, hogy egy új megállóhely létesítését eszközöljék ki. A tanács a kérelmet a városi vasút részvénysaságának adta ki, honnan tegnap részvényszerzőre. A társaság a kérelmet teljesíthetőnek találja és kéri a tanácsot, hogy az ügyet a főfelügyelőséghez terjesszék fel.

* **Vadkan megsebezte herceg.** Berlinből jelentik nekünk: Schwartzburg-Sonderhasen herceg tegnap hajtóvadászaton leterített egy rendkívül erős, ötmázsa súlyu vankant. Az állat összerogyott s mozdulatlan maradt. Körülbelül félóra múlva, a mikor a hajtás már véget ért, a vadászok és a hajtók oda jöttek a vadkanhoz s azt látták, hogy az állat még él s vadász-késsel szurták addig, amíg ugylátszott, hogy az állat már kimult. Tized fél órakor délelőtt a herceg is odaérkezett s nagyon csodálkozott az óriás állaton. A herceg a vadászokkal és hajtókkal körülbelül tíz percig állotta körül az állatot, amely egyszerre egészen váratlanul fölegyenesedett s agyarával óriás erővel rácsapott a herceg bal térdére, úgy hogy a herceg

hanyatt dült. A vadászok erre újra nekimentek az állatnak s most csakugyan megölték.

* **Uj hid a Körözsön.** Össi és Oláh-kakucs község lakossága már régebben mozgalmat indítottak, hogy a községeiket elválasztó Körözsre a vármegye hidat építtessen. Eddig ugyanis csónakon történt a két község közt a közlekedés, mely egy nagyobb áradás alkalmával azonnal fennakad. Ez a fennakadás a község gazdasági viszonyaira igen békítőlag hatott, kérelemmel járultak a megye közönségéhez, hogy e bajon segítsen. A kérvény a vicinális közutak mérnökségének lett kiadva, honnan tegnap érkezett válasza. A főmérnök a kérelem teljesítését véleményezte. E szerint az új hid a két falu között ott fog felépülni hol most a csónak közlekedés van. A hidat a kora tavasszal fogják felépíteni.

* **Játék a fegyverrel.** Tegnap reggel az Eled felől Nagyváradra érkező vonat közönségét az indóháznál egy revolverlövés dörrenése csodította össze. Az emberek egy oláh fiú és egy huszár körül sereglettek össze. Az oláh fiúnál revolver volt és azt átadta Nyegrecs Titusz 16. huszárezredbeli közlegénynek, aki most szabadságon van. A huszár a revolvért nézegette, később annak ravaszát kezdte csatogtatni. Egyszeri elcsatolás után nem történt semmi, mikor azonban másodszor is lecsattant a ravasz, a revolver elsült s a golyó egy a közelben lévő nőnek turódott testébe. A súlyosan sérült nőt beszállították a biharmegyei köz-kórházba, a huszárt és az oláh fiút pedig a rendőrségre vitték. A rendőrség a gondatlan huszár ellen megindította az eljárást.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtök: Baccarat.
Péntek: Vig özevgy.
Szombat: Rákóczi fia (elsőször.)
Vasárnap: Rákóczi fia (másodször.)
Hétfő: Rákóczi fia (harmadször.)

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A debreceni Szent Erzsébet egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

TÁVIRATOK.

Aerenthal a külügyminiszter.

Budapest, okt. 24. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik: A király ma délelőtt kihallgatáson fogadta Aerenthal bárót, aki hajlandónak nyilatkozott a külügyi tárca elvállalására. Aerenthal aztán Schiessi lovaggal és Paar gróffal tanácskozott.

Lueger és Románia.

Bukarest, október 24. November elején a romániai polgármestere Cantacuzone Mihály a két bukaresti alpolgármester kíséretében és a bukaresti községtanácsos tagjának kíséretében Bécsbe érkezik, hogy Lueger bécsi polgármester Bukarestben tett látogatását vizsgozza.

Összeesküvés a szultán ellen.

Konstantinápoly, okt. 24. A szófiai török nagykövet jelentése szerint Szófiában veszedelmes összeesküvést fedeztek fel, mely a szultán élete ellen irányult. A rendőrség az összeesküvést egytől-egyig letartóztatta. Valamennyi veszedelmes anarchista. Köztük van

a szultán ellen legutóbb elkövetett bombamerényletnek egyik megszökött tettese is.

KÖZGAZDASÁG.

A Sebes Körös társulat közgyűlése.

A Sebes Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon 1906. évi október hó 23-án és 24-én gróf Csáky Lajos elnöklése alatt választmányi és közgyűlést tartott.

Jelen voltak: Frankó Endre alelnök, Bartholomeidesz János, Berger Gyula, dr. Biró Drechsel Gyula, Dobó Imre, Erőss István, Géczy Géza, Gyám Ferenc, Gaál Mózes, Hoffmann Mihály, Horváth János, Halász Kálmán, Jelentsik István, Irázi Ferenc, Juricskay Ákos, Jenei Péter, Kovács Béla, Kolb Rezső, Könyves Lajos, Marhás András, Mártonffy Bogdán, Nádudvary Lajos, Nagy P. István, Nagy János, Nagy Imre, Németh János, Ötvös Gyula, Pálfi Gyula, Pénzes József, Papanek Bódog, Papp Demeter, Szekeres Odön, Szigeti Elek, Solcz Gábor, Schwarcz Ferenc, Tardy Lajos, Vass Imre, dr. Várady Zsigmond, Zeiterer József társulati tagok, továbbá Szarvassy Arzén kir. főmérnök, mint miniszteri megbízott, Pekanovics Imre igazgató-főmérnök, Tabéry Árpád főmérnök, Ficzek Lajos pénztárnok és Katona Bálint nyilvántartó.

A tárgysorozatba felvett ügyek tárgyalása előtt bejelentette elnök, miszerint Szarvassy Arzén kir. főmérnök, miniszteri megbízott ur a folyó évben töltötte be állami szolgálatának 25-ik évét, mely alkalomból őt a társulat nevében üdvözölte, a közgyűlésen jelen volt társulati érdekeltség a szintén jelen volt miniszteri megbízott urat szívélyes óvációban részvételn, mely után áttértek a tárgysorozatba felvett ügyek tárgyalására.

A társulat ügyeiről bemutatott elnöki előterjesztést helyeslő tudomásul vették. A gátvédelmi szabályokat, az e tárgyban kiadott miniszteri rendeletben foglaltakhoz képest módosították, hasonlóan a nyugdíj intézmény alapszabályait is a miniszteri észrevételekhez képest kiegészítették.

A védgátakon észlelt jelentékenyebb stippedések kiépítését elrendelték s annak házi kezelésben való foganatosítása határozatott el. A műszaki ártértejesztéssel kapcsolatos osztályozási munkálatnak, az ármentesítés és belvízrendezés befejezése folytán az ártéri területek megváltozott mai minőségi állapotához leendő helyesbítését elrendelték. Igazgató főmérnöknek a társulat folyó ügyeit és munkálatait tárgyzó jelentését helyeslő tudomásul vették. A számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint a folyó évi július hóban a társulat védgátjait beu-
tatták, ott az árvédelem céljaira készletben tartott anyagokat és eszközöket, valamint az ezekről vezetett leltárakat megtekintették és meggyőződtek, hogy úgy az anyagok és eszközök elhelyezése, mint azokról a leltárak vezetése helyesen történik és hogy a vonalon mindenhol megnyugtató rend és takarékoság uralkodik, a bizottság eme jelentését a közgyűlés helyeslő és örvendetes tudomásul vette.

Megállapították az 1907-ik évre szóló költségelőirányzatot 577,129 kor. 21 fill. bevétel és 575,935 kor. 01 fillér kiadással, a melyet jóváhagyás végett a földmívelésügyi miniszter elé terjeszteni rendelték.

Megejtették ezután a választást, mely szerint egyhangú felkiáltással megválasztották elnöké gróf Csáky Lajos, alelnökké Frankó Endre, a választmányba beválasztottak: dr. báró Drechsel Gyula, Hlatky Endre, Hoffmann Mihály, Jelentsik István, Juricskay Ákos, Kovács Béla, Kovács Gyula, Mártonffy Bogdán, Ötvös Gyula, Pallay Lajos, Szigety Elek, Szekeres Odön, Schwarcz Ferenc és dr. Várady Zsigmond. A számvizsgáló bizottságba rendes tagul: Nagy János, Nagy Imre és Tardy Lajos, pótagul: Gyám Ferenc és Székely Sándor, a nyugdíjbizottságba: Hlatky Endre, Jelentsik István és Solcz Gábor, a tegyelmi bizottságba:

Jelentsik István, Nadányi Károly és Ötvös Gyula.

Végül a Tiszavölgyi társulat folyó évi közgyűlésén a Sebes Körös társulat képviselésére felkérték a társulat elnökét és igazgató főmérnökét.

Értesítés. A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalai részére az 1907 évi január hó 1-től 1907 dec hó 31-ig terjedő időre szükséges 1500 klgmm horgonyozott, sodorott acélpánt, 180. klgmm. h. kettes acélszeg, továbbá raffia szalag, különféle fűmagvak ojtóviz stb. szállítására pályázatot hirdet.

Értéktőzsde.

Budapest, október 24.

Oszták hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamosvasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, október 24.

Buza okt.	— — —	14.16	—	14.18
Rozs okt.-re	— — —	12.84	—	12.88
Tengeri ápt. 1907	— — —	10.14	—	10.10
Repeze aug.-ra	— — —	24.80	—	25.00
Zab apr.-ra	— — —	15.00	—	92.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Értesítés.

Alólirott pénzintézetek ügyfeleik tudomására hozzák, hogy f. hó 27-én szombaton d. e. a **Rákóczy-ünnep** alkalmával üzlethelyiségeiket **11-12 óra között zárva tartják.**

Nagyvárad, 1905 október 23.

Általános takptár, Biharmegyei ker. ipar és termény hitelbank, Biharmegyei takarékpénztár, Bihoreana takarékpénztár és hitelintézet, Gazdasági és iparbank, Kereskedők és iparosok takarékpénztára, Központi takarékpénztár, Leszámitoló és jelzálogbank, Magyar Alt. hitelbank nagyváradfi fiókja, Nagyváradfi hitelbank, Nagyváradfi népbank, Nagyváradfi takarékpénztár, Polgári takarékpénztár, Réti takarékpénztár.

**Szőlő
oltvá-
nyok.**

Valamint az elmúlt években is a Küküllőmenti **ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYI TELEP**

tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 33. Nagy-küküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű, egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók: a **legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu bor, csemege-bor** és különleges csemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokok bőséges eredményeket érnek el.

Kivánatra, képes árjegyzék számos elismerő levéllel, ingyen és bérmentve.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Feltűnő olcsó

à r b a n elárusított pár száz *reform-fűzőt, melyeket* egy teloszott üzlettől megvásároltam.

Rozenzweig Róza.

Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, éllapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1906. évi október 1-től.

Nagyvárad—Budapest						Nagyvárad—Kolozsvar						Püspök-Ladány—Debrecen—Ermihályfalva										
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				
Nagyvárad ind.	4 15	2 38	8 43	11 36	11 09	2 30	Nagyvárad ind.	2 18	2 06	4 10	12 41	7 14	Püspök-Ladány ind.	11 20	5 50	1 24	4 00	2 24	6 05			
B.-Püspöki			8 52	11 47	11 19	2 44	V. Velence ind.	2 26	2 31	4 17	12 48		Debrecen	12 27	6 51	2 50	5 10	3 56	6 45			
Bors				11 54	11 26	2 54	F. V. V. ind.		2 42	4 18	12 59		Ermihályfalva	1 08	7 57	3 47	6 08	4 58				
M. Keresztes				12 05	11 39	3 18	M. Telegd		2 51	3 04	4 50	1 22	7 31	Ermihályfalva—Debrecen—Püspök-Ladány								
M. P. t.				12 17	11 51	3 33	Eled		3 05	3 23	5 08	1 43	7 44	Ermihályfalva ind.								
B. Á. falu	4 52	3 18	9 21	12 29	12 03	4 04	Rév		3 26	3 50	5 33	2 11	8 05	Sz. v. Sz. v. Gy. v. Gy. v. Sz. v. Sz. v.								
Sáp				12 47	12 25	4 24	Brátka			4 14	5 66	2 37		Ermihályfalva	10 43	6 09	8 02	3 14	5 15	9 14		
Báránd				1 01	12 41	4 36	Bucsa			4 36	6 17	2 58		Debrecen	12 07	6 26	8 57	4 16	8 10	10 31		
P. Ladány	5 39	4 03	10 01	1 45	1 19	6 13	Csucs		4 16	5 02	6 42	3 23	8 51	P. Ladány	1 17		9 44	5 03	0 35	11 29		
Szolnok	7 32	5 39	11 38	3 49	3 44		B. Hunyad		4 52	5 49	7 23	4 03	9 21	Debrecen—Nagy-Léta—Vértés								
Nagy-Káta	8 27	6 34	12 36	5 05	5 10		Kolozsvar		5 51	6 59	8 37	5 15	10 18	V. v. V. v. V. v. V. v. Sz. v.								
B. Post	9 35	7 50	1 50	6 40	7 10									Debrecen ind.	9 35	4 31	N. Léta-Vértés ind.	5 25	1 05			
Budapest—Nagyvárad						Kolozsvar—Nagyvárad						Püspök-Ladány—Debrecen—Ermihályfalva										
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				
Budapest ind.	9 15	2 35	7 25	5 45	9 00		Kolozsvar ind.	11 10	7 13	6 05	5 23	12 59		Sáránd	10 18	5 16	M. Pályi	5 47	1 38			
Nagy-Káta	10 20	3 20		7 54	10 41		B. Hunyad	12 23	8 47	8 04		2 18		H. Bagos	10 28	5 26	H. Pályi	6 00	1 42			
Szolnok	11 19	4 15	9 37	9 27	11 52		Csucs	12 55	9 23	8 51		2 44		H. Pályi	10 45	5 45	H. Bagos	6 15	2 09			
P. Ladány	12 55	5 45	11 13	11 53	2 09	6 00	Bucsa			9 38	9 06			M. Pályi	10 57	5 55	Sáránd	6 37	2 20			
Báránd				12 07	2 21	5 11	Brátka			9 53	9 23			N. Léta-Vértés	11 16	6 15	Debrecen	6 37	2 20			
Sáp		6 04		12 24	2 35	5 32	Rév			1 37	10 10	9 42		Szeghalom—P. Ladány P. Ladány—Szeghalom								
B. Á. falu	1 33	6 10	11 46	12 46	2 54	6 01	Eled			1 50	10 27	9 59		Szeghalom ind.	10 20	5 50	P. Ladány ind.	6 55	2 00			
M. Keresztes				1 00	3 05	6 18	M. Telegd			2 03	10 41	10 13		Püzes-Gyarmat	10 45	6 17	Szerep	7 45	2 44			
Bors				1 28	3 28	6 53	F. V. V.			2 23	10 58	10 30		B. N. Bajom	11 48	7 15	B. Udvari	7 59	2 57			
B. Püspöki				1 46	3 34	7 03	Nagyváradra			2 32	11 13	10 37	8 36	4 09	B. Udvari	11 58	7 30	B. N. Bajom	8 22	3 19		
Nagyvárad	2 11	7 07	12 26	1 48	3 44	7 53								Szerep	12 09	7 41	Püzes-Gyarmat	9 14	4 03			
Nagyvárad—Szeged						Szeged—Nagyvárad						Nagyvárad—Arad										
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.			Sz. v.				
Nagyvárad ind.	6 02	10 20	4 45	7 46		Szeged ind.	2 44	3 20	10 52	7 20			N. Várad ind.	6 09	10 20	4 45	7 10	Arad ind.	4 16	5 10	11 25	9 1
Ósi	6 12	10 20	4 56	7 20		H. M. V. V.	3 31	4 25	11 34	8 31			Ósi	6 12	10 30	4 56	7 20	Kétegyháza	5 00	6 14	12 34	10 1
Less	6 29	10 48	5 15	7 44		Oroszlána	4 19	5 41	12 32	9 54			Less	6 29	10 48	5 15	7 44	Csaba	5 48	6 56	1 38	4 1
Csáka	6 44	11 03	5 34	8 09		B. Csaba	5 48	6 56	1 38	4 59			Csáka	6 44	11 03	5 15		Gyula	6 10	7 19	2 02	5 1
Szalonta	7 08	11 26	6 02	8 53		Gyula	6 12	7 19	2 02	5 26			Szalonta	7 08	11 26	6 02		Sarkad	6 33	7 40	2 22	5 1
Kötegyán	7 28	11 44	6 24	9 22		Sarkad	6 33	7 40	2 22	5 54			Kötegyán	7 28	11 44	6 24	9 22	Szalonta	6 43	7 51	2 32	6 1
Sarkad	7 39	11 54	6 33	9 38		Kötegyán	6 43	7 51	2 32	6 11			Sarkad	7 39	11 54	6 33	9 38	Szalonta	7 08	8 20	2 57	7 1
Gyula	7 59	12 18	6 54	10 09		Szalonta	7 08	8 26	2 57	7 02			Gyula	7 59	12 00	6 57	10 09	Csáka	7 26	8 40	3 15	7 1
Békés-Csaba	8 25	1 44	7 41	4 49		Csáka	7 26	8 40	3 15	7 31			Békés-Csaba	8 25	1 44	7 41	4 49	Less	7 43	9 02	3 38	7 1
Oroszlána	9 15	2 46	8 59	5 50		Less	7 43	9 02	3 33	7 56			Oroszlána	9 15	2 46	8 59	5 50	Ósi	7 59	9 19	3 49	8 1
H. M. V. V.	10 09	3 27	10 02	7 00		Ósi	7 59	9 16	3 49	8 16			H. M. V. V.	10 09	3 27	10 02	7 00	Arad	8 10	9 30	4 00	8 1
Szeged	10 45	4 32	10 55	7 55		Nagyvárad	8 10	9 30	4 00	8 31			Szeged	10 45	4 32	10 55	7 55	N. Várad	8 10	9 30	4 00	8 1
Szekelyhid—Margitta—Sz. Somlyó.						Sz. Somlyó—Margitta—Szekelyhid.						Nagyvárad—Ermihályfalva.										
	V. v.	Sz. v.					Sz. v.	V. v.					V. v.	Sz. v.				Sz. v.				
Szekelyhid ind.	9 46	6 40				Sz. Somlyó ind.	3 18	1 29					Nagyvárad ind.	6 44	4 25			Ermihályfalva ind.	6 14	5 20		
A. Keresztur	10 30	7 22				Sz. Nagyfalu	3 43	2 18					B. Püspöki	7 10	4 40			Erselind	6 40	6 1		
V. Ábrány	10 44	7 35				Ipp	4 1	2 18					Bihar	7 35	5 1			Szekelyhid	7 08	6 48		
Monos-Petri	10 55	7 45				Széplak	4 35	2 55					Paptamási	8 03	5 24			Nagykánya	7 29	7 02		
Margitta	11 40	8 04				Bályok	4 47	3 08					Gyapoly	8 19	5 37			B. Diószeg	7 33	7 22		
Felső-Ábrány	11 54	8 17				Szaldobágy	5 01	3 24					B. Diószeg	8 44	5 53			Gyapoly	7 48	7 40		
Szaldobágy	12 19	8 37				Felső-Ábrány	5 19	3 44					Nagykánya	8 57	6 05			Paptamási	8 09	8 05		
Bályok	12 37	8 50				Margitta	5 38	4 33					Szekelyhid	9 33	6 25			Bihar	8 27	8 33		
Széplak	1 00	9 12				Monos-Petri	5 49	4 33					Erselind	9 59	6 49			B. Püspöki	8 52	8 58		
Ipp	1 30	9 40				V. Ábrány	5 58	4 44					Ermihályfalva	10 31	7 19			Nagyvárad	9 06	9 1		
Sz. Nagyfalu	1 54	9 59				A. Keresztur	6 11	4 58														
Sz. Somlyó	2 18	10 22				Szekelyhid	6 50	5 39														
Nagyvárad—Gyoma.						Gyoma—Nagyvárad.						Vésztő—Kötegyán—Hollód.										
	V. v.	Sz. v.					V. v.	Sz. v.					V. v.	Sz. v.				Sz. v.				
Nagyvárad ind.	5 47	1 30				Gyoma ind.	3 40	2 20					Vésztő ind.	4 45	5 10			Hollód ind.	4 35	11 1		
Osi	6 07	1 44				Déva-Ványa	4 57	3 20					Okány	5 07	5 28			Moosár Gyanta	4 46	11 12		
Uj-Palota	6 22	1 50				Körös-Ladány	5 13	4 04					Gyanta	5 23	5 43			Rippa	5 02	11 33		
Györes	6 40	2 16				Szeghalom	5 40	4 31					Sarkad-Keresztur	5 36	5 52			Tenke	5 21	12 10		
Körös-Szeg	7 01	2 35				Vésztő	6 12	5 22					Méhkerék	5 52	6 07			Fekete-Tót	5 44	12 32		
Szakáll	7 29	3 03				Köt	6 38	5 52					Kötegyán	6 1	6 14			Fekete-Bátor	6 06	1 1		
Nagy-Tóti	7 53	3 19				Iráz	6 52	6 07					Kötegyán	6 16	6 31			Arpád	6 16	1 11		
Komádi	8 25	3 45				Komádi	7 10	6 26					Pósa	6 29	6 46			Erdő-Gyarak	6 25	1 21		
Iráz	8 42	4 02				Nagy-Tóti	7 22	6 38					Illye	6 48	6 58			Csegöd	6 34	1 31		
Köt	9 14	4 25				Szakáll	7 48	7 23					Csegöd	7 02	7 13			Illye	6 57	1 51		
Vésztő	9 40	5 02				Körös-Szeg	8 11	7 41					Erdő-Gyarak	7 12	7 23			Pósa	7 07	2 00		
Szeghalom	10 26	5 45				Györes	8 33	8 12					Arpád	7 21	7 32			Kötegyán	7 19	2 15		
Körös-Ladány	10 47	6 02				Uj-Palota	8 47	8 27					Fekete-Bátor	7 39	7 54			Kötegyán	8 06	2 40		
Déva-Ványa	11 42	7 00				Osi	9 03	8 46					Fekete-Tót	7 52	8 09			Méhkerék	8 15	2 50		
Gyoma	12 23	7 44				Nagyvá																

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindenféle bankügyletet, u. m. váltóköcsönt nyújt, jelzálogköcsönt ad kamatokra betétetni elfogad: könyvre, 5- % mellett és folyószámlára, valamint folyószámlaköcsönöket nyújt.

Konvertál köcsönöket előnyös kamattal mellett, előleget nyújt érték-papírokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet helyisége **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és Szaniszló-u. sarkán Grósz Sándor házában van.

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünköt idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü*

BÚTOROKAT

gyári árban kezeség mellett a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HEKMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kívánatra tervek és költségvetések - Telefon 421 szám.

Oriási választék

Mindennemű nagy, szoba, közép, ágy elé való, futó, diván és Linoleum szőnyegek, paplanok, asztal- és ágy garnitúrák csipke-, szövet- storok, függönyök.

AZ

ALKALMI ÁRUHÁZ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. (Fröhlich-féle hentes üzlet mellett.)

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

Biharmegye legolcsóbb bevásárlási forrása.

Szolid és figyelmes kiszolgálás

Angol és magyar gyérmányu ruha, kosztüm és blous **kelmék**, mintás sima és pique **Barchetek** francia blous és pongyola-**flanelek**. Valódi szepességű vásznak, damastok chiffonok, Kávés és asztal-garnitúrák, harisnya és mindennemű Jéger-árúk.

„Első nagyváradi cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

